QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar il-{img]a 18 ta' Jannar 2002

Numru 13

~itazzjoni 3400/1996

Mario Testa

versus

Alfred Theuma

F'din il-kaw\a l-attur qieg]ed jitlob illi l-konvenut jag]millu xog]ol illi [à]allsu g]alih, u illi jag]tih ri`evuta fiskali g]all-]las.

I`-`itazzjoni tg]id illi b'kitba tat-8 ta' {unju 1995 il-konvenut kien ftiehem li jag]mel g]all-attur xog]ol ta' kisi tat-tara[ta' barra fil-parapett tal-fond ta' l-attur *Tesmar*, Triq i\-|ernieq, Birkirkara. Il-kitba tg]id ukoll illi l-konvenut kien di[à t]allas g]al dan ix-xog]ol.

Il-konvenut kellu wkoll jag]ti lill-attur ri`evuta fiskali g]all-]las li sarlu ta' disa' mija u tmienja u ]amsin lira (Lm958), li minnhom mija u tmienja u g]oxrin lira u sebg]a u tletin `ente\mu (Lm128.37) huma taxxa fuq il-valur mi\jud. Billi

l-konvenut la lesta x-xog]ol u lanqas]are[ri`evuta, g]alkemm l-attur kien sejja]lu biex jag]mel hekk b'ittra legali tal-11 ta' Settembru 1996 u b'ittra uffi`jali tas-7 ta' Novembru 1996, l-attur feta] din il-kaw\a u qieg]ed jitlob illi l-qorti:

1. tordna illi jsiru x-xog]lijiet mitluba mill-attur u illi l-attur jing]ata r-ri`evuta fiskali msemmija fi`-`itazzjoni;
2. tiffissa \mien meta g]andhom isiru x-xog]lijiet u ting]ata r-ri`evuta; u
3. jekk il-konvenut jonqos, tag]ti lill-attur is-setg]a li jag]mel hu stess ix-xog]lijiet, u j]allas l-ispejje\ il-konvenut.

L-attur talab ukoll l-ispejje\, fosthom dawk ta' l-ittra legali tal-11 ta' Settembru 1996 u ta' l-ittra uffi`jali tas-7 ta' Novembru 1996, u l-img]axijiet legali minn dak in-nhar ta' l-ittra uffi`jali.

Il-konvenut ressaq dawn l-e``ezzjonijiet:

1. din il-qorti hija inkompetenti *ratione valoris* biex tisma' u taqta' din il-kaw\a billi l-valur ma jaqbi\x l-elf lira (Lm1,000);
2. il-qorti hija inkompetenti wkoll *ratione materiæ* fejn jid]lu kwistjonijiet dwar taxxa fuq il-valur mi\jud; u
3. it-talbiet ta' l-attur g]andhom ji[u mi`]uda wkoll g]ax (a) kien l-attur u ibnu Mark li ]assru r-relazzjonijiet bejn il-partijiet billi irrifjutaw li jikkonsenjaw lill-konvenut ritratti u *video* tat-tie[ tal-konvenut, tant illi l-konvenut kellu jmexxi bil-qorti kontriehom; u g]ax (b) ir-ri`evuta fiskali ma n]ar[itx g]ax l-attur "assolutament ma riedx i]allas u fil-fatt ma]allasx" it-taxxa fuq il-valur mi\jud.

Wara li ng]ata s-setg]a li jressaq e``ezzjoni ulterjuri b'dikriet tal-11 ta' Frar 1999[1], il-konvenut kompla ressaq din l-e``ezzjoni:

[1] *Fol.* 26.

4. it-talbiet ta’ l-attur ma jistg]ux jintlaqg]u g]ax jistrie]u fuq obbligazzjoni mibnija fuq kaw\a ille`ita billi kien l-attur stess illi insista li ma jing]atax ri`evuta fiskali.

Il-fatti li wasslu g]al din il-kaw\a [raw hekk:

Xi \mien f’Di`embru ta’ l-1994 il-partijiet kienu ftiehmu illi l-konvenut jag]mel xi xog]ol g]all-attur bil-prezz ta’ sitt mija u]amsin lira (Lm650); f’din is-somma ma hemmx mag]duda wkoll it-taxxa fuq il-valur mi\jud[2]. Parti minn dan ix-xog]ol saret qabel l-1 ta’ Jannar 1995, u g]alhekk ma kellhiex tit]allas fuqu t-taxxa fuq il-valur mi\jud, u l-bqija tax-xog]ol saret wara. Waqt li kien g]addej ix-xog]ol, il-partijiet ftiehmu li ji\died xi xog]ol ie]or. L-attur kien jag]mel]lasijiet akkont sakemm fit-8 ta’ {unju 1995]allas dak li kien fadallu j]allas, g]alkemm ix-xog]ol ma kienx tlesta kollu. Dak in-nhar bejn il-partijiet saret kitba li fiha l-konvenut g]amel din l-istqarrija:

> Il-lum ir`evejt ming]and Mario Testa ... ... is-somma ta’ Lm288 Maltin, u dan huwa l-a]]ar]las, però g]ad irid isir ix-xog]ol ta’ kisi tat-tara[ta’ barra bil-parapett, li dan di[à huwa inklu\ fil-]las li qieg]ed jit]allas il-lum.[3]

Inqala’ xi tilwim bejn il-partijiet u x-xog]ol baqa’ ma tlestiex. Issa l-attur qieg]ed jitlob illi l-konvenut ilesti x-xog]ol li [à t]allas g]alih u jag]tih ukoll ir-ri`evuta fiskali. Il-konvenut, g]alkemm jaqbel li g]ad hemm xi xog]ol xi jsir, qieg]ed ig]id illi t-tilwim qalg]uh l-attur u ibnu, g]ax ma jridux jag]tuh xi ritratti u *video recording* tat-tie[ tieg]u li kien qabbadhom jag]mlulu, u illi r-ri`evuta fiskali]a]ari[hiex g]ax kien l-attur stess li ma riedx li j]allas it-taxxa fuq il-valur mi\jud.

Meta sar il-ftehim bejn il-partijiet u saru x-xog]lijiet mill-konvenut, il-konvenut ma kienx re[istrat g]all-g]anijiet tat-taxxa fuq il-valur mi\jud, g]ax kien biss fit-13 ta’ Novembru 1995 illi g]amel ir-re[istrazzjoni[4].

---

[2] Ara x-xiehda ta’ l-attur fis-seduta tal-11 ta’ Frar 1999, *fol.* 48.

[3] *Fol.* 34.

Inqisu l-ewwel l-e``ezzjoni ta' kaw\a ille`ita.

Fil-fehma tal-qorti x-xiehda kemm ta' l-attur u kemm tal-konvenut turi illi, bi ftehim bejn i\-\ew[partijiet, il-prezzijiet miftiehma ma kellhomx mag]duda fihom ukoll it-taxxa fuq il-valur mi\jud. Il-konvenut jinsisti illi kien l-attur illi ma riedx i]allas din it-taxxa, u l-qorti temmnu, g]alkemm tosserva illi dak i\-\mien li sar ix-xog]ol lanqas il-konvenut ma seta' ji[bor it-taxxa billi ma kienx re[istrat g]all-g]anijiet tat-taxxa.

Dan i\da ma jfissirx illi l-ftehim ma jiswiex g]al kollox jew illi r-ri`evuta tista' ma tin]ari[x; ifisser biss illi jrid isir a[[ustament fil-prezz miftiehem biex tit]allas it-taxxa kollha dovuta, ma]duma fuq il-ba\i li l-prezz miftiehem huwa g]ax-xog]ol biss, sabiex hekk jit]ares l-interess pubbliku.

L-e``ezzjoni ta' kaw\a ille`ita hija g]alhekk mi`]uda.

Inqisu issa l-e``ezzjonijiet ta' inkompetenza.

Ma hux kontestat illi t-talba biex isiru x-xog]lijiet li fadal tiswa anqas minn elf lira (Lm1,000), i\da l-kaw\a hija wkoll sabiex tin]are[ri`evuta fiskali g]al disa' mija u tmienja u ]amsin lira (Lm958). Billi dawn i\-\ew[ talbiet huma marbutin ma' xulxin, u mhux [ejjin minn "ra[unijiet diversi", id-dispo\izzjoni ta' l-art. 759 tal-Kodi`i ta' Organizzazzjoni u Pro`edura ~ivili ma tg]oddx g]all-ka\ tallum, u l-valuri g]andhom jing]addu flimkien.

Din il-qorti g]alhekk g]andha kompetenza *ratione valoris* biex tisma' u taqta' din il-kaw\a, u l-ewwel e``ezzjoni hija g]alhekk mi`]uda.

Il-konvenut qieg]ed ig]id ukoll illi l-qorti ma g]andhiex kompetenza *ratione materiæ* biex tisma' u taqta' kaw\i dwar it-taxxa fuq il-valur mi\jud.

---

4 Ara x-xiehda ta' Albert Galea fis-seduta tal-10 ta' Mejju 2001, *fol.*129.

Huwa minnu li hemm tribunal spe`jali bis-setg]a li wa]du jisma' l-kaw\i dwar it-taxxa fuq il-valur mi\jud, i\da l-kompetenza ta' dak it-tribunal hija biex jisma' u jaqta' biss kaw\i minn jew kontra d-dipartiment relativ g]all-g]anijiet tal-[bir tat-taxxa u l-amministrazzjoni tag]ha, u ma tnaqqas xejn mill-kompetenza residwali ta' din il-qorti biex tisma' kaw\i minn persuni privati kontra persuni privati o]ra g]all-]arsien ta' interessi privati, ukoll jekk dawk il-kaw\i, b]al din tallum, ikollhom wkoll elementi ta' interess pubbliku.

Min, b]all-attur, jag]mel]las g]andu interess le[ittimu li jitlob ri`evuta fiskali g]al dak il-]las, indipendentement minn kull azzjoni li jista' jag]\el li jag]mel jew li ma jag]milx id-dipartiment, u dik it-talba ssir quddiem il-qrati `ivili.

L-e``ezzjoni ta' inkompetenza *ratione materiæ* hija wkoll, g]alhekk, mi`]uda.

Ng]addu issa biex inqisu l-meritu tat-talbiet.

Il-konvenut, kif rajna, qieg]ed ig]id illi kien l-attur li qala' tilwima bejniethom g]ax ma jridx jag]tih xi ritratti u *video recording* li kien qabbdu jag]millu. Fil-fehma tal-qorti, din il-pretensjoni tal-konvenut ma hix xi wa]da li tista' ti[i pa`juta ma' l-obbligazzjonijiet li huma l-meritu ta' din il-kaw\a, u g]alhekk l-ewwel parti tat-tielet e``ezzjoni hija irrelevanti g]all-g]anijiet tal-kaw\a tallum.

It-tieni parti ta' l-e``ezzjoni tg]id illi kien l-attur li ma riedx i]allas it-taxxa u g]alhekk ma setg]etx tin]ari[lu ri`evuta fiskali.

Il-qorti temmen illi tassew li, fil-bidu, kien hemm dak il-ftehim bejn il-partijiet, ukoll dwar xog]lijiet li saru wara l-1 ta' Jannar 1995, i\da dak il-ftehim huwa kontra l-li[i g]ax il-partijiet ma jistg]ux bi ftehim privat jaqblu li d-dispo\izzjonijiet ta' li[i fiskali ma jg]oddux g]alihom. L-attur, g]alhekk, xorta g]andu jedd illi jitlob ir-ri`evuta.

Fadal illi naraw g]al kemm g]andha tkun ir-ri`evuta.

B'kollox, l-attur]allas elf mija u tmien liri (Lm1,108)[5] g]ax-xog]ol li g]amillu l-konvenut. {à rajna illi, fil-fehma tal-qorti, dan huwa l-valur tax-xog]ol li g]amel jew g]andu jag]mel il-konvenut qabel ma titqies it-taxxa, u t-taxxa g]alhekk g]andha tin]adem fuq il-valur tax-xog]ol li sar wara l-1 ta' Jannar 1995, b'\jieda mieg]u. Rajna wkoll illi l-ewwel xog]ol miftiehem kien jiswa sitt mija u]amsin lira (Lm650) u li parti minn dan ix-xog]ol saret qabel u parti saret wara l-1 ta' Jannar 1995. Billi ma n[ibitx xiehda ta' kemm sar qabel u kemm sar wara, il-qorti, wara li rat li x-xog]ol inbeda g]all-]abta ta' Di`embru 1994, sejra tqis *arbitrio boni viri* illi x-xog]ol li tlesta qabel l-1 ta' Jannar 1995 kien jiswa erba' mitt lira (Lm400), u g]alhekk il-valur li fuqu g]andha tin]adem it-taxxa huwa ta' seba' mija u tmien liri (Lm708)[6].

Ix-taxxa fuq il-valur ta' seba' mija u tmien liri (Lm708) ti[i mija u sitt liri u g]oxrin `ente\mu (Lm106.20), u g]alhekk b'kollox ir-ri`evuta g]andha tkun ta' tmien mija u erbatax-il lira u g]oxrin `ente\mu (Lm814.20).

Billi ma hix meritu ta' din il-kaw\a, tibqa' bla pre[udizzju bejn il-partijiet il-kwistjoni jekk il-konvenut jistax ji[bor ming]and l-attur it-taxxa ta' mija u sitt liri u g]oxrin `ente\mu (Lm106.20).

Ma hemmx kontestazzjoni li g]adu ma sarx ix-xog]ol ta' kisi tat-tara[ta' barra bil-parapett, imsemmi fil-kitba tat-8 ta' {unju 1995.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta' l-kaw\a billi tikkundanna lill-konvenut ilesti x-xog]ol ta' kisi tat-tara[ta' barra bil-parapett fil-fond *Tesmar*, Triq i\-|ernieq, Ta' Paris, Birkirkara, fi \mien xahrejn millum. F'ka\ illi l-konvenut ma jag]milx dan ix-xog]ol fi\-\mien li qieg]ed jing]atalu, il-qorti tag]ti lill-attur is-setg]a li jag]mel hu x-xog]ol, u l-ispejje\ i]allashom il-konvenut, b'dan illi, qabel jibda x-xog]ol,

[5] *Foll.* 29 -34.

[6] Lm1,108 - Lm400 = Lm708.

l-attur g]andu jippre\enta stima preventiva u b'rikors jitlob l-approvazzjoni ta' l-istima.

Tikkundanna wkoll lill-konvenut fi \mien [img]a millum jo]ro[u jag]ti lill-attur ri`evuta fiskali g]al tmien mija u erbatax-il lira u g]oxrin `ente\mu (Lm814.20).

Il-konvenut g]andu j]allas ukoll l-ispejje\ [udizzjarji kollha.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.